

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
Z UDZIAŁEM UCZNIÓW
OBOWIĄZUJĄCE
W SZKOLE POSTAWOWEJ NR 231
W WARSZAWIE**

Niniejszy dokument zawiera spis działań podejmowanych w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych.

Obowiązujące procedury winni znać i przestrzegać pracownicy szkoły, uczniowie i ich rodzice. Procedury te stanowią integralną część statutu szkoły.

Zasady ogólne:

- Szkoła dba o bezpieczeństwo uczniów i ochrania ich zdrowie od chwili wejścia do szkoły do momentu jej opuszczenia.
- Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za zapewnienie bezpieczeństwa i przestrzeganie procedur jest dyrektor szkoły.
- Postępowanie w sytuacjach kryzysowych z udziałem ucznia powinno być prowadzone w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia.
- Uczeń i jego rodzice mają prawo do informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących.
- Uczniowie wykraczający poza normy prawne i zasady zachowania akceptowane w szkole ponoszą konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.
- Z każdego zdarzenia stanowiącego zagrożenie osoba interweniująca sporządza notatkę służbową. Dokumentację tą przekazuje dyrektorowi szkoły.
- Osoba interweniująca to pracownik szkoły, który jako pierwszy był świadkiem, bądź uczestnikiem danego zdarzenia.

I. Procedura postępowania w przypadku spożywania przez ucznia alkoholu/innych środków odurzających lub znajdującego się pod wpływem alkoholu/środków odurzających:

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń szkoły używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia pracownik szkoły (osoba interweniująca):

- informuje wychowawcę klasy i dyrektora szkoły.
- sporządza notatkę o zaistniałym zdarzeniu,
- osoba interweniująca lub wychowawca klasy wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) i przekazuje im uzyskaną informację, przeprowadza w ich obecności rozmowę z uczniem,

- w przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zmiany zachowania, a rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem,
- w toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym,

II. W przypadku gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków podejmuje się następujące kroki:

1. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale nie pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
2. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego.
3. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców (prawnych opiekunów).
4. Wzywa lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej oraz stwierdzenia trzeźwości lub odurzenia.
5. Gdy rodzice (prawni opiekunowie) odmawiają odebrania dziecka lub nie wstawiają się do szkoły, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji – decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6. Jeśli uczeń zachowuje się agresywnie lub daje powód do zgorszenia, względnie zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, a rodzice odmawiają przyjścia do szkoły, dyrektor zawiadamia najbliższą jednostkę policji.

III. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk podejmuje następujące kroki:

1. Zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji. Jeśli to możliwe, próbuje ustalić do kogo należy znaleziona substancja.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora Szkoły lub jego zastępcę, który zawiadamia policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

IV. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominająca narkotyki, niezwłocznie podejmuje następujące kroki:

1. Odizolowanie ucznia od pozostałych uczniów.
2. W obecności innej osoby nauczyciel lub dyrektor ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość plecaka szkolnego oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związków z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie wykonuje samodzielnie czynności przeszukania odzieży, ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie do policji.
3. Nauczyciel o swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły/ zastępcę, który powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) oraz policję.
4. Nauczyciel sporządza możliwie dokładną notatkę ze zdarzenia wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

V. W przypadku, gdy uczeń posiada lub używa wyroby tytoniowe nauczyciel powinien:

1. Powiadomić wychowawcę klasy.
2. Wychowawca informuje rodziców i przeprowadza rozmowę z uczniem.
3. Zawiera z uczniem kontrakt mający na celu zaniechanie kolejnego kontaktu z nikotyną.
4. W przypadku kolejnego kontaktu ucznia z nikotyną lub posiadania przez niego wyrobów tytoniowych wychowawca informuje dyrektora szkoły i wzywa rodziców.

VI. W przypadku, gdy do szkoły po dziecko przychodzi rodzic lub opiekun prawny pod wpływem alkoholu nauczyciel:

1. Nie może powierzyć opieki nad dzieckiem tej osobie.
2. Nakazuje osobie nietrzeźwej opuszczenie terenu szkoły i wzywa innego opiekuna dziecka lub inną osobę do tego upoważnioną.
3. Jeżeli osoba nietrzeźwa odmawia opuszczenia szkoły nauczyciel wzywa policję.
4. O fakcie, zgłoszenia się rodzica lub opiekuna w stanie nietrzeźwym po odbiór dziecka powiadamia Dyrektora Szkoły/zastępcę.

5. W sytuacji, gdy w wyznaczonym czasie nie pojawi się po odbiór dziecka trzeźwy rodzic / opiekun Dyrektor Szkoły wzywa policję.
6. W przypadku ponownego przyjscia rodzica przyjscia rodzica pod wpływem alkoholu szkoła składa wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną.

VII. W przypadku wystąpienia przemocy rówieśniczej w szkole, niezwłocznie podejmuje się następujące kroki:

1. Każdy nauczyciel, który zauważy bójkę lub przemoc słowną jest zobowiązany:
 - a) Rozłączyć uczestników bójki lub przerwać sytuację przemocową
 - b) Upomnieć osoby, które stosują względem siebie przemoc
 - c) Wpisać uwagi dotyczące uczniów w dzienniku elektronicznym
 - d) Poinformować o incydencie wychowawcę
2. Wychowawca przeprowadza indywidualne rozmowy z uczestnikami incydentu.
3. Wychowawca zobowiązuje uczniów biorących udział w bójce lub stosujących przemoc słowną do zmiany swojej postawy.
4. W przypadku powtarzających się zachowań (przemocy słownej lub fizycznej) wychowawca we współpracy ze specjalistami (psycholog, pedagog) i rodzicami/opiekunami prawnymi opracowują kontrakt z uczniem.
5. W przypadku ucznia, który stworzył swoim zachowaniem realne zagrożenie dla zdrowia i życia innych, wychowawca wzywa na rozmowę rodziców/prawnych opiekunów ucznia, informuje o negatywnych zachowaniach i konsekwencjach. W każdym przypadku naruszenia cielesności Dyrektor/zastępca zawiadamia Wydział Policji ds. Nieletnich i Sąd Rodzinny.
6. Osoba interweniująca sporządza notatkę o zdarzeniu.

VIII. W przypadku ujawnienia cyberprzemocy (przemoc z użyciem Internetu lub telefonu komórkowego):

1. Każdy pracownik szkoły w sytuacji ujawnienia zjawiska cyberprzemocy zobligowany jest poinformować o sprawie dyrektora i wychowawcę.

2. Osoba interweniująca (do której dotarło zgłoszenie) ustala okoliczności zdarzenia i wykonuje szereg czynności mających na celu ustalenie sprawcy zdarzenia (np. ustalenie obecności świadków, rodzaju rozsyłanego materiału itp.)
3. Osoba interweniująca, podejmuje działania zmierzające do zabezpieczenia dowodów.
4. Wychowawca, dyrektor, pedagog szkolny analizują zebrany materiał i podejmują decyzje dotyczące dalszych działań:
 - a) **gdy nie można wskazać sprawcy cyberprzemocy:**
 - dyrektor wzywa rodziców, w razie konieczności powiadamia policję;
 - b) **gdy sprawcą cyberprzemocy jest uczeń naszej szkoły:**
 - dyrektor powiadamia rodziców sprawcy,
 - dyrektor w obecności wychowawcy przeprowadza rozmowę ze sprawcą, która ma na celu zobowiązać go do zaprzestania nagannego zachowania i usunięcia zdjęć lub filmów z Internetu itp.;
 - dyrektor szkoły informuje rodziców o wszczętym postępowaniu i konsekwencjach wobec dziecka,
 - grono pedagogiczne stosuje konsekwencje przewidziane w wewnętrznych regulacjach.
5. Nauczyciele, wychowawca we współpracy z pedagogiem/psychologiem podejmują pracę psychologiczną zarówno z ofiarą jak i sprawcą.
6. Efekty działań są na bieżąco monitorowane i zostają poddane ewaluacji.

IX. W przypadku, gdy dziecko jest ofiarą /lub zachodzi podejrzenie przemocy ze strony nauczyciela, niezwłocznie podejmuje się następujące kroki:

1. Osoba posiadająca informację o sytuacji stosowania przemocy lub podejrzenia jej stosowania niezwłocznie przekazuje ją Dyrektorowi Szkoły lub Zastępcy Dyrektora szkoły. Zgłoszenie powinno wpłynąć w formie pisemnej lub zostać potwierdzone notatką służbową zawierającą informację o domniemanej ofierze i sprawcy przemocy.
2. Dyrektor (lub zastępca) przy pomocy wychowawcy klasy lub pedagoga/ psychologa szkolnego ustala fakty. Przeprowadza rozmowy ze wszystkimi osobami, które mogą posiadać wiedzę o zdarzeniu, w tym z nauczycielem – sprawcą. Z rozmów sporządza się protokoły.

3. O podejrzeniu stosowania przemocy lub zaistnieniu takiej sytuacji, o wstępnych ustaleniach, zawiadamia się rodziców.
4. Ofiarę przemocy otacza się należyłą opieką oraz pomocą psychologiczno – pedagogiczną.
5. Dyrektor szkoły ustala, jakie działania interwencyjne wobec sprawcy i wspomagające wobec ofiary należy podjąć w celu zaprzestania dalszego procederu przemocy nauczyciela wobec ucznia oraz wskazuje je osobom zainteresowanym
6. Wobec nauczyciela znęcającego się nad uczniem wyciąga się konsekwencje służbowe określone w Ustawie Karta Nauczyciela. W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie, że nauczyciel dopuścił się przestępstwa, np. naruszenia nietykalności cielesnej, pobicia, znęcania, czynności seksualnej z udziałem nieletniego zawiadamiane są organy ścigania.

X. W przypadku, gdy naruszona została nietykalność lub godność osobista pracownika szkoły przez ucznia, niezwłocznie podejmuje się następujące kroki:

1. Osoba poszkodowana nie powinna ukrywać tego faktu. Powinna niezwłocznie zawiadomić wychowawcę ucznia i Dyrektora Szkoły. Sporządza również notatkę służbową o zaistniałej sytuacji, którą przedkłada Dyrektorowi Szkoły.
2. Dyrektor Szkoły razem z nauczycielem / pedagogiem rozmawia ze sprawcą przemocy.
3. Wychowawca wzywa rodziców bądź prawnych opiekunów ucznia w trybie pilnym do szkoły i informuje o zaistniałym zdarzeniu oraz konsekwencjach prawnych wynikających z naruszenia nietykalności tj. zawiadomieniu policji i Sądu Rodzinnego.
4. Sprawca zostaje ukarany zgodnie z obowiązującymi w szkole regułami.

XI. W przypadku, gdy nauczyciel zauważy zachowania uczniów, które zagrażają bezpieczeństwu ich samych lub innych osób (autoagresja, mówienie o samobójstwie, wyrażanie gróźb pod adresem kolegów i nauczycieli, kontakt z pornografią, posiadanie niebezpiecznych narzędzi, środków pirotechnicznych, itp.)

1. W przypadku stwierdzenia niepokojących lub niezrozumiałych zachowań ucznia, zagrażających jego bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych osób, nauczyciel niezwłocznie powiadamia wychowawcę klasy.

2. Wychowawca informuje dyrektora szkoły/pedagoga, sporządza notatkę dotyczącą zdarzenia. W razie potrzeby zapewnia bezpieczeństwo uczniowi do czasu przekazania go rodzicom.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców. Wspólnie z Dyrektorem/pedagogiem przeprowadza rozmowę z rodzicami, która powinna zakończyć się ustaleniem dalszego postępowania z uczniem.
4. Jeżeli zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa szkoła powiadamia policję, natomiast jeśli analiza sytuacji dziecka wskazuje na zaniedbanie rodziców lub jego demoralizację, szkoła przekazuje odpowiednią informację do Sądu Rejonowego.

XII. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że dziecko przyszło do szkoły z urazami wskazującymi na przemoc fizyczną w domu.

1. Nauczyciel zgłasza zaistniały fakt wychowawcy klasy.
2. Wychowawca zapewnia uczniowi bezpieczne warunki, opiekę i wsparcie osoby dorosłej.
3. Wspólnie z Dyrektorem/pedagogiem wysłuchuje relacji ucznia.
4. Wspólnie z Dyrektorem, pielęgniarką ocenia stan ucznia i ewentualnie udziela mu niezbędnej pomocy lub wzywa pomoc medyczną.
5. Wychowawca analizuje środowisko rodzinne ucznia.
6. Wychowawca wraz z Dyrektorem/pedagogiem przeprowadza rozmowę z rodzicem dotyczącą zmiany metod postępowania wobec dziecka oraz informują o ewentualnych konsekwencjach prawnych wynikających ze stosowania przemocy wobec dziecka.
7. W przypadku konieczności objęcia rodziny specjalistyczną pomocą wychowawca prosi rodzinę o zgłoszenie się na terapię do odpowiednich placówek.
8. Jeżeli postępowanie rodziców wobec dziecka nie zmienia się i wychowawca upewni się, że dziecko jest nadal ofiarą przemocy domowej niezwłocznie zgłasza to Dyrektorowi Szkoły, a Dyrektor powiadamia policję lub Sąd Rodzinny.
9. Podobny tryb postępowania obowiązuje również w sytuacji, gdy uczeń zgłasza, iż doświadczył w domu innego rodzaju przemocy i odmawia powrotu do domu lub informuje nauczyciela, że rodzice (prawni opiekunowie) są pod wpływem alkoholu i nie mogą wykonywać czynności opiekuńczych wobec dziecka.

XIII. W przypadku, gdy nauczyciel zauważy zaniedbania wychowawcze, bądź problemy socjalne w rodzinie ucznia:

1. Nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, a wychowawca Dyrektora Szkoły.
2. Wychowawca obserwuje i diagnozuje sytuację ucznia.
3. Wychowawca rozmawia z uczniem w celu dokonania diagnozy potrzeb dziecka, a następnie kontaktuje się z rodzicami (prawnymi opiekunami).
4. W razie braku kontaktu z rodzicami (prawnymi opiekunami) wychowawca poszukuje innych dróg kontaktu poprzez pracowników OPS, policję.
5. Z każdego spotkania z rodzicami (prawnymi opiekunami) wychowawca sporządza notatkę.
6. W sytuacji powyższych zaniedbań ze strony rodziców (prawnych opiekunów) szkoła występuje do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną dziecka.

XIV. W przypadku, gdy nauczyciel stwierdził fakt kradzieży lub niszczenia mienia przez ucznia.

1. W przypadku zgłoszenia kradzieży lub zniszczenia mienia sprawa zajmuje się nauczyciel, któremu kradzież lub zniszczenie zgłoszono.
2. Nauczyciel ustala okoliczności zdarzenia, powiadamia Dyrektora Szkoły oraz prowadzi we współpracy z nim postępowanie wyjaśniające z zachowaniem nietykalności osobistej ucznia.
3. Dyrektor Szkoły lub wyznaczona przez niego osoba wzywa rodziców ucznia poszkodowanego, jak i podejrzanego o dokonanie kradzieży lub zniszczenia.
4. W czasie rozmowy rodzice zostają poinformowani o podjętych przez szkołę działaniach mających na celu wyjaśnienie sprawy. Wychowawca sporządza notatkę o zaistniałym incydencie.
5. W oparciu o Statut Szkoły Dyrektor wspólnie z wychowawcą/pedagogiem ustala sankcje wobec ucznia i przekazuje rodzicom informacje na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do jego dziecka.
6. W przypadku, gdy wartość kradzieży lub zniszczenia przekracza kwotę zgodną z aktualnym stanem prawnym, sprawa obligatoryjnie jest zgłaszana na policji.

XV. W przypadku zaistnienia wypadku ucznia wymagającego interwencji lekarza.

1. Pracownik szkoły, który był świadkiem zdarzenia udziela uczniowi pierwszej pomocy przedmedycznej.
2. Po stwierdzeniu, że wypadek, któremu uległ uczeń, wymaga specjalistycznej pomocy należy wezwać pogotowie ratunkowe .
3. Świadek wypadku powiadamia o tym fakcie Dyrektora Szkoły.
4. Dyrektor powiadamia o wypadku organ prowadzący, rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz inspektora BHP.
5. Celem ustalenia okoliczności wypadku Dyrektor Szkoły powołuje komisję badającą przyczyny jego powstania. Z prac komisji spisywany jest protokół, który musi zawierać wnioski mające zapobiec powstaniu podobnych zdarzeń.
6. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.

XVI. W przypadku zaistnienie wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.

1. W sytuacji, kiedy nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia osoby przebywające w miejscu zdarzenia podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
2. Jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej, nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce policję i Dyrektora Szkoły.
3. Dyrektor Szkoły informuje rodziców (prawnych opiekunów), organ prowadzący oraz organ nadzoru pedagogicznego (Kuratorium).
4. Do czasu przybycia policji teren wypadku pozostaje zabezpieczony tak, by było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.
5. Celem ustalenia okoliczności wypadku Dyrektor Szkoły powołuje komisję badającą przyczyny jego powstania. Z prac komisji spisywany jest protokół, który musi zawierać wnioski mające zapobiec powstaniu podobnych zdarzeń.
6. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu rady pedagogicznej.

XVII. W przypadku, gdy na terenie szkoły przebywa obca osoba:

1. Każdy pracownik szkoły ma prawo żądać informacji o celu pobytu osoby obcej na terenie szkoły.
2. W przypadku, gdy osoba ma na celu spotkanie z nauczycielem należy kierować ją do odpowiedniej sali lekcyjnej lub innego wskazanego pomieszczenia. W innych przypadkach należy kierować osobę do dyrektora szkoły.
3. W przypadku, gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, zachowuje się agresywnie, bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole należy żądać, aby opuściła szkołę. Przy odmowie wyjścia, należy wezwać na pomoc innych pracowników szkoły i niezwłocznie powiadomić Dyrektora Szkoły. O potrzebie wezwania policji decyduje Dyrektor Szkoły lub inna osoba upoważniona przez Dyrektora.
4. Podobny tryb postępowania obowiązuje również w sytuacji, gdy do szkoły przybędzie rodzic pozbawiony praw rodzicielskich. Pod żadnym pozorem nie należy pozwolić na kontakt z dzieckiem.

XVIII. Procedura w przypadku przyniesienia przez ucznia niebezpiecznego narzędzia na teren szkoły:

1. Pracownik szkoły, który otrzymał informacje o przyniesieniu przez ucznia niebezpiecznego narzędzia zobowiązany jest do bezzwłocznego podjęcia działań mających na celu zabezpieczenie niebezpiecznego narzędzia.
2. interweniujący pracownik szkoły powiadamia o zdarzeniu wychowawcę oraz dyrektora szkoły.
3. Wychowawca (w przypadku jego nieobecności osoba interweniująca) natychmiast powiadamia rodziców ucznia o zaistniałym zdarzeniu i zobowiązuje ich do odebrania narzędzia. Wobec ucznia wyciąga konsekwencje zawarte w Statucie Szkoły.
4. W przypadku kiedy uczeń odmawia przekazania niebezpiecznego narzędzia, pracownik szkoły zobowiązany jest do przekazania informacji dyrektorowi szkoły, który powiadamia rodziców i wzywa policję.
5. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, Dyrektor Szkoły powiadamia pisemnie Sąd Rodzinny. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

XIX. Procedura w przypadku ataku z użyciem przez ucznia niebezpiecznego narzędzia na terenie szkoły:

1. Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie zobowiązana jest udzielić ofierze pierwszej pomocy przedmedycznej bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Następnie świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora szkoły.
3. Obowiązkiem dyrektora szkoły jest niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia - ofiary.
4. Następnie dyrektor szkoły winien niezwłocznie wezwać policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. W dalszej kolejności ofiara powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne.